

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальний захист та соціальне забезпечення»

Галузь знань – 23 Соціальна робота
Спеціальність – 231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг
Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни – ОПП.09
Мова навчання – українська
Статус дисципліни – обов’язкова (дисципліна професійної підготовки)
Факультет – гуманітарно-педагогічний
Кафедра – соціальної роботи і соціальної педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	СРС, у т.ч. ІРС				
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Денна	3	5	5.0	150	68	34	-	34		82				+
Заочна	3	5	5.0	150	16	8		8		134				+

Робоча програма складена на основі Освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг та Стандарту вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Робочу програму склала канд. пед. наук, доцент Юлія ОВОД

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки

Протокол від 29 серпня 2024 р. №1 Зав. кафедри Юрій БРИНДІКОВ

Робочу програму розглянуто та схвалено вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ Людмила СТАНІСЛАВОВА

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Соціальний захист та соціальне забезпечення» є складовою циклу дисциплін загальної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 231 «Соціальна робота» за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка»

Пререквізити – вступ до спеціальності, соціальна політика, трудове право, історія економіки та економічної думки..

Кореквізити – соціальна реабілітація та патронаж, історія соціальної роботи, правові основи соціальної роботи.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності:

Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Вміння застосовувати соціально-психологічні механізми соціального забезпечення клієнтів соціальної роботи.

програмні результати навчання:

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу соціального захисту та соціального страхування.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Мета дисципліни. Ознайомлення із структурою і змістом системи соціального забезпечення, з досвідом соціальної роботи різних установ, формування активної життєвої позиції у розбудові системи соціального забезпечення.

Предмет дисципліни: обсяг теоретичних та практично-орієнтованих знань, умінь та навичок студентів з проблем соціального захисту та соціального забезпечення.

Завдання дисципліни: сприяти засвоєнню теоретичних основ соціального захисту, розвитку професійного мислення, оволодінню практичними вміннями та навичками, необхідних для ефективної роботи у центрах соціальної допомоги для сім'ї, дітей та молоді.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: досконало **володіти** термінологією та основними поняттями; **показувати** навички самостійної роботи, **демонструвати** критичне та самокритичне мислення; **знати та розуміти** сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу соціального захисту та соціального страхування; **застосовувати** методи та принципи ефективного впливу; **застосовувати** набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; **застосовувати** активну життєву позицію у розбудові системи соціального забезпечення різних категорій соціальної роботи.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Лекції		практ. заняття		СРС	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання	Д.ф.н.	З.ф.н.	Д.ф.н.	З.ф.н.
Тема 1. Організація соціального забезпечення в системі державної політики	2	2			5	10
Тема 2. Історія розвитку системи соціального забезпечення.	2		2		5	10
Тема 3. Структура органів соціального захисту населення України.	2			2	5	10
Тема 4. Специфіка роботи установ, підприємств, організацій соціального захисту населення.	2	2	2		5	10
Тема 5. Передумови формування соціальної політики в Україні	2		2		5	10
Тема 6. Роль соціального працівника у системі соціального забезпечення України.	2		2	2	5	10
Тема 7. Субсидії як форма соціального забезпечення	2				5	10
Тема 8. Адресна соціальна допомога.	2		2		5	10
Тема 9. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні.	2	2	2		5	10
Тема10. Основні законодавчі норми організації соціального забезпечення	2			2	5	10
Тема11. Основні законодавчі норми організації соціального забезпечення	2		2		5	5
Тема 12. Соціальне забезпечення ветеранів війни, інвалідів, ветеранів праці та інших осіб похилого віку.	2	2	2		5	5
Тема13.Статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.	2		2		5	5
Тема 14. Види та форми діяльності територіального центру.	2		2	2	5	5
Тема 15. Соціальне обслуговування.	2		2		4	5
Тема 16. Соціальні пільги	2		2		4	5
Тема17.Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та пенсійне забезпечення	2		2		4	4
Разом за семестр:	34	8	34	8	82	134

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Зміст лекційного курсу

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	ТЕМА 1.ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ 1. Предмет і завдання курсу 2. Соціальне забезпечення – складова частина соціальної політики держави. 3. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення 4. Принципи соціального забезпечення. 5. Моделі соціального захисту <i>Література: [1(с. 3-34), 4(с.5-26), 5(с.21-31)]</i>	2
2.	ТЕМА 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 1. Історичні етапи розвитку служб соціального забезпечення. 2. Поняття благодійності, добротності та державного захисту. 3. Роль відділів соціального забезпечення(собезів). 4. Організація соціального забезпечення в сучасних умовах. <i>Література: [1(с.21-38), 2(с.12-22), 3(с.96-110)]</i>	2
3.	ТЕМА 3. . СТРУКТУРА ОРГАНІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ 1.Політико-адміністративна структура соціального захисту. 2.Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях 3.Роль трудових колективів і недержавних організацій у соціальному захисті населення. <i>Література: [1(с.5-45), 2(с.13-41), 3(с.11-13), 4(с.122-127)]</i>	2
4.	ТЕМА 4. СПЕЦИФІКА РОБОТИ УСТАНОВ, ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ. 1. Правові засади організації установ з соціального обслуговування. 2. Система роботи будинків – інтернатів. 3. Види інтернатних установ. <i>Література: [1(с.5-5), 2(с.21-35), 5(с.122-149)]</i>	2
5.	ТЕМА 5. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ 1. Соціальна політика: ключові поняття. 2. Історичні передумови формування соціальної політики. 3. Засоби соціальної політики. <i>Література: [1], [5], [6].</i> <i>Література: [1(с.54-56), 2(с.67-123), 6(с.47-48)]</i>	2
6.	ТЕМА 6. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ 1. Розвиток соціального захисту 2. Поняття соціального працівника. 3. Соціальний працівник: специфіка професії. 4. Обовязки соціального працівника 5. Повноваження та якості соціального працівника <i>Література: [1(с.477-494), 4(с.162-169)]</i>	2

7.	<p>ТЕМА 7. СУБСИДІЇ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття субсидії 2. Умови призначення субсидії 3. Адресний характер допомоги <p><i>Література: [1(с.69-83), 3(с.159-202), 5(с.56-74)]</i></p>	2
8.	<p>ТЕМА 8. АДРЕСНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адресна соціальна допомога як одна із форм соціально забезпечення. 2. Види соціальних допомог. <p><i>Література: [1(с.24-29), 2(с.59-73), 5(с.537-542)]</i></p>	2
9.	<p>ТЕМА 9. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В УКРАЇНІ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація системи соціальної підтримки. 2. Функції та складові системи соціального обслуговування. 3. Основні тенденції системи соціального обслуговування в Україні. 4. Характеристика мережі стаціонарних установ соціального обслуговування в Україні. 5. Система соціальних служб для дітей та молоді в Україні. 6. Характеристика Державної служби зайнятості <p><i>Література: [1(с.133-150, 234-252), 4(с.18-29)]</i></p>	2
10.	<p>ТЕМА 10. ОСНОВНІ ЗАКОНОДАВЧІ НОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні законодавчі норми організації соціального забезпечення. 2. Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях.. <p><i>Література: [1(с.150-174), 4(с.26-59), 5(с.45-62)]</i></p>	2
11.	<p>ТЕМА 11. РОЗВИТОК НЕДЕРЖАВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «недержавна організація». 2. Діяльність недержавних організацій соціальної сфери. 3. Особливості діяльності НДО в Україні. 4. Види груп взаємодопомоги. 5. Роль НДО у розв'язанні соціальних проблем. <p><i>Література: [1(с.89-104), 4(с.26-30), 5(с.18-47)]</i></p>	2
12.	<p>ТЕМА 12. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ІНВАЛІДІВ, ВЕТЕРАНІВ ПРАЦІ ТА ІНШИХ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і зміст статусу ветерана війни та осіб, на яких поширюється чинність Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». 2. Пільги ветеранам війни та гарантії їх соціального захисту. 3. Соціальний захист інвалідів за законодавством України. 4. Законодавче визначення поняття ветерана праці та кола осіб, які визнаються такими. Пільги ветеранам праці. 5. Статус громадян похилого віку і гарантії їх соціального захисту. 6. Статус ветеранів військової служби. Їх соціальний захист.. <p><i>Література: [1(с.12-65), 4(с.30-33), 5(с.314-341)]</i></p>	2

13.	<p>ТЕМА 13. СТАТУС ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорії зон радіоактивного забруднення. Правовий режим забруднених територій. 2. Статус осіб, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС: 3. учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС; 4. потерпілі від чорнобильської катастрофи; 5. діти, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи. 6. Соціальний захист осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: 7. компенсації та пільги; 8. особливості пенсійного забезпечення. 9. Категорії зон радіоактивного забруднення. Правовий режим забруднених територій <p><i>Література: [1(с.217-229), 4(с.68-78)]</i></p>	2
14.	<p>ТЕМА 14. ВИДИ ТА ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ЦЕНТРУ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення територіального центру. 2. Діяльність територіального центру. 3. Умови прийняття на облік для надання соціальних послуг та припинення їх надання. <p><i>Література: [2(с.234-240, 261-275), 5(с.185-195)]</i></p>	2
15.	<p>ТЕМА 15. СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види та принципи соціального обслуговування 2. Соціальне обслуговування громадян похилого віку 3. Соціальне обслуговування неповнолітніх 4. Соціальна реабілітація та адаптація 5. Санаторно-курортне лікування 6. Забезпечення протезно-ортопедичними виробами 7. Забезпечення засобами пересування <p><i>Література: [1(с.249-273), 4(с.53-94), 5(с.121-150)]</i></p>	2
16.	<p>ТЕМА 16. СОЦІАЛЬНІ ПІЛЬГИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки соціальних пільг, їх класифікація 2. Пільги на житлово-комунальні послуги 3. Медико - реабілітаційні соціальні пільги 4. Пільги у сфері транспортного обслуговування населення 5. Соціально-трудова та соціально-побутова пільги <p><i>Література: [1(с.273-292), 4(с.208-245), 5(с.150-192)]</i></p>	2
17.	<p>ТЕМА 17. ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. 2. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: суб'єкти, страховий стаж, пенсійні виплати та соціальні послуги. 3. Накопичувальна система пенсійного страхування. 4. Види пенсійних виплат із коштів Накопичувального фонду. 5. Недержавне пенсійне забезпечення. 6. Пенсійне забезпечення окремих категорій осіб. <p><i>Література: [1(с.292-327), 4(с.245-265), 5(с.192-205)]</i></p>	2

	<i>Загальна кількість годин:</i>	34
--	----------------------------------	-----------

**Перелік оглядових лекцій
(для студентів заочної форми навчання)**

№ п/п	Перелік тем лекцій	К- сть годин
1	ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ Предмет і завдання курсу. Соціальне забезпечення – складова частина соціальної політики держави. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення. Принципи соціального забезпечення. Моделі соціального захисту <i>Література: [1(с. 3-34), 4(с.5-26), 5(с.21-31)]</i>	2
2	ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Історичні етапи розвитку служб соціального забезпечення. Поняття благодійності, добродійності та державного захисту. Роль відділів соціального забезпечення(собесів). Організація соціального забезпечення в сучасних умовах. <i>Література: [1(с.21-38), 2(с.12-22), 3(с.96-110)]</i>	2
3	СТРУКТУРА ОРГАНІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ Політико-адміністративна структура соціального захисту. Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях Роль трудових колективів і недержавних організацій у соціальному захисті населення. <i>Література: [1(с.5-45), 2(с.13-41), 3(с.11-13), 4(с.122-127)]</i>	2
4	РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ Розвиток соціального захисту. Поняття соціального працівника. Соціальний працівник: специфіка професії. Обовязки соціального працівника. Повноваження та якості соціального працівника <i>Література: [1(с.477-494), 4(с.162-169)]</i>	2
<i>Загальна кількість годин</i>		8

3.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ п/п	тема практичного заняття	К-ть годин
1.	Соціальне забезпечення – складова частина соціальної політики держави. Література: [1(с.9-34, 481-487, 529-536, 536-545), 2(с.9-22, 22-41), 3(с.96-110, 122-136), 4(с.8-26), 5(с.9-45, 446-464, 462-468, 497-499)]	2
2.	Історичні етапи розвитку служб соціального забезпечення Література: [1(с.546-574), 2(с.41-129), 5(с.469-485)]	2
3.	Політико-адміністративна структура соціального захисту Література: [1(с.232-241, 279-291), 2(с.241-264), 3(с.171-202), 5(с.486-489)]	2
4.	Правові засади організацій установ з соціального обслуговування. Література: [1(с.34-46, 412-420, 434-452), 4(с.26-59, 78-89), 5(с.45-62)]	2
5.	Соціальна політика: ключові поняття, види та засоби Література: [1(с.89-104), 4(с.269-308), 5(с.218-247)]	2
6.	Роль соціального працівника у системі соціального забезпечення України Література: [1(с.477-494), 4(с.162-169)]	2

7.	Субсидії як форма соціального забезпечення. Література: [1(с.24-29), 2(с.59-73), 5(с.537-542)]	2
8.	Адресна соціальна допомога як одна із форм соціально забезпечення. Література: [1(с.69-83), 3(с.159-202), 5(с.56-74)]	2
9.	Соціальний захист інвалідів за законодавством України. Література: [1(с.12-65), 4(с.30-33), 5(с.314-341)]	2
10.	Соціальний захист осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: компенсації та пільги; Література: [1(с.217-229), 4(с.68-78)]	2
11.	Діяльність територіального центру Література: [1(с.249-273), 4(с.53-94), 5(с.121-150)]	2
12.	Основні тенденції системи соціального обслуговування в Україні. Література: [1(с.104-165), 4(с.68-78, 308-335), 5(с.247-341)]	2
13.	Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях. Література: [1(с.234-240, 261-275), 4(с.93-138), 5(с.76-93, 111-121)]	2
14.	Діяльність недержавних організацій соціальної сфери. Література: [1(с.275-313, 324-351), 4(с.153-194, 208-245), 5(с.121-192)]	2
15.	Поняття, види та принципи соціального обслуговування Література: [1(с.89-104), 4(с.269-308), 5(с.218-247)]	2
16.	Поняття та ознаки соціальних пільг, їх класифікація Література: [1(с.273-292), 4(с.208-245), 5(с.150-192)]	2
17.	Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Література: [1(с.292-327), 4(с.245-265), 5(с.192-205)]	
Загальна кількість годин		34

**Перелік практичних занять
(для студентів заочної форми навчання)**

№ п/п	Перелік тем практичного заняття	К- сть годин
1.	Соціальне забезпечення – складова частина соціальної політики держави. Література: [1(с.9-34, 481-487, 529-536, 536-545), 2(с.9-22, 22-41), 3(с.96-110, 122-136), 4(с.8-26), 5(с.9-45, 446-464, 462-468, 497-499)]	2
2.	Політико-адміністративна структура соціального захисту Література: [1(с.232-241, 279-291), 2(с.241-264), 3(с.171-202), 5(с.486-489)]	2
3.	Роль соціального працівника у системі соціального забезпечення України Література: [1(с.477-494), 4(с.162-169)]	2
4.	Соціальний захист осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: компенсації та пільги; Література: [1(с.217-229), 4(с.68-78)]	2
Загальна кількість годин		8

3.3 Зміст самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання домашніх та контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, відеопроєктів, повідомлень тощо. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти встановлюються методичними

рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вона вміщена у методичних рекомендаціях та в модульному середовищі.

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, тестуванні з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань (презентація, педагогічний кросворд).

№ п/п	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Соціальне забезпечення – складова частина соціальної політики держави</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Доповідь: «Ознайомлення із державними і недержавними програмами та проектами соціального забезпечення.?».</p>	5
2.	<p>Тема 2. Історичні етапи розвитку служб соціального забезпечення</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Опрацювання та ознайомлення із особливостями соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях, а також роллю трудових колективів і недержавних організацій у соціальному захисті населення</p>	5
3.	<p>Тема 3. Політико-адміністративна структура соціального захисту</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Самостійне ознайомлення із змістом роботи Міністерства з надзвичайних ситуацій та захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, а також із особливостями пенсійного забезпечення..</p>	5
4.	<p>Тема 4. Правові засади організації установ з соціального обслуговування</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Самостійне опрацювання та обговорення питань навчальних закладів системи соціального захисту населення, а також характер навчально-виховного процесу.</p>	5
5.	<p>Тема 5. Соціальна політика: ключові поняття, види та засоби</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Самостійне опрацювання та обговорення особливостей організаційної структури УТОС та сутністю соціального забезпечення через релігійні, приватні організації та ООН</p>	5
6.	<p>Тема 6. Основні тенденції системи соціального обслуговування в Україні.</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Дискусія на тему: «Працевлаштування, освіта і професійна підготовка інвалідів.»</p>	5
7.	<p>Тема 7. Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях</p> <p>1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу.</p>	5

	4. Самостійне опрацювання та обговорення особливостей регіональної системи органів соціального забезпечення.	
8.	Тема 8. Діяльність недержавних організацій соціальної сфери. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Самостійне опрацювання та обговорення питання державно - правових засад соціального захисту інвалідів в Україні.	5
9.	Тема 9. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Самостійне ознайомлення із історією створення пенсійного фонду України	5
10.	Тема 10. Принципи і функціональне призначення соціального забезпечення. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу.	5
11.	Тема 11. Напрямки діяльності та зміст роботи з соціального захисту населення Міністерство праці і соціальної політики України. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій.. 3. Доповідь: «Роль соціального працівника у системі соціального забезпечення України».	5
12.	Тема 12. Програма і зміст роботи з соціального забезпечення цільових груп дітей і молоді. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Приклади застосування різних способів соціального забезпечення	5
13.	Тема 13. Робота управлінь соціального захисту населення районних державних організацій. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Доповідь: «Принципи і функціональне призначення соціального забезпечення.».	5
14.	Тема 14. Навчальні заклади різних рівнів акредитації системи соціального забезпечення. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу. 4. Які чинники сприяють розвитку системи захисту?	5
15.	Тема 15. Організаційна структура УТОС. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій.. 3. Обґрунтувати педагогічні поняття «соціальний захист» і «соціальне забезпечення».	4
16.	Тема 16. Сутність соціального забезпечення через релігійні, приватні організації та ООН. 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підготовка до тестового контролю матеріалу.	4

17.	Тема 17. Історико - соціальні аспекти створення професійних і благодійних організацій 1. Підготовка до практичного заняття за темою. 2. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. 3. Підведення підсумків вивченого матеріалу.	4
	<i>Загальна кількість годин:</i>	82

4. Індивідуальне завдання (презентація) для самостійної роботи студентів

Інструкція для виконання завдання

Визначте одну з вразливих груп населення. Проаналізуйте, які інструменти соціальної політики вже використовуються, як їх можна використати в інший спосіб і які інструменти можна застосувати додатково при розв'язанні проблем цієї групи.

Завдання виконати відповідно до нижче зазначеного плану. (на кожне практичне заняття готують доповідь 2 студенти відповідно до списку). Кожен студент самостійно обирає категорію соціально незахищеного населення, з яким буде працювати.

План

1. Аналіз ситуації
2. Характеристика даної верстви населення, статистика.
3. Законодавчо-нормативне забезпечення(закони, положення)
4. Політичне врегулювання даного питання (позитивні та негативні сторони). Заходи соціальної політики
5. Методичні рекомендації щодо покращення та розв'язання проблем даної категорії населення.

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Індивідуальне завдання для самостійної роботи студентів (складання і розв'язання тематичних кросвордів)

Захоплення кросвордами сьогодні перенесено на всі прошарки населення, в т.ч. й на молодь. Адже вона у цій грі реалізує свої потреби в самовираженні, розвитку інтелектуального потенціалу, успіху, змаганні тощо. Індивідуальна робота над складанням тематичних кросвордів дозволяє студентам заглибитися в зміст дисципліни, що вивчається, підвищити рівень їх професійної підготовки, більш ретельно підготуватися до самостійної творчої роботи у навчально-виховних закладах різних типів, впевненіше орієнтуватися в досягненнях науково-технічного прогресу.

Загальні методичні рекомендації і вимоги щодо складання тематичних кросвордів:

За змістовністю кросворд повинен охоплювати основні терміни або поняття певного розділу чи окремої теми курсу. Критерії змістовності – не менше 20 термінів і понять. Якісна оцінка повинна враховувати повноту розкриття змісту цього розділу чи теми.

Структура кросворду складається з титульної сторінки (назва кросворду), кросворду-завдання, текстового завдання, кросворду-рішення. Можливе складання чайнвордів (слова розташовуються одне за одним), японських кросвордів (зашифровані картинки з відповідної тематики курсу), ключвордів (визначення ключового слова або фрази), ребусів (необхідно відгадати слово чи фразу, які зображуються умовними малюнками або цифрами).

Кожен студент за бажанням має можливість самостійно скласти кросворд. Викладач, оцінюючи кросворд, враховує змістовність і форму представлення матеріалу.

5. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: навчальні заняття (лекція, практичне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання (індивідуальний проєкт), практична підготовка.

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, ігрові, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, сервіси WEB 2.0. (Kahoot, Worldwall, Canva, ORPEG), MOODLE, ZOOM, хостинг YouTube, освітні онлайн платформи, месенджери (Telegram, Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

6. Методи контролю

Поточний контроль може здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

Контроль за засвоєнням знань із навчальної дисципліни «Соціальний захист та соціальне забезпечення» проводиться за такими етапами: усне опитування, письмове опитування, тестування, захист проєктів у формі презентацій, захист фрагментів конспектів.

У кінці семестру студенти складають іспит (підсумковий контрольний захід).

На основі результатів поточного контролю і підсумкового контрольного заходу виставляється підсумкова семестрова оцінка.

7. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3beBE48> Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності з урахуванням вагових коефіцієнтів, визначених для кожного виду робіт.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного, письмового опитування або тестування в MOODLE. Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань. Якщо здобувач отримав негативну оцінку з певного виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Для здобувачів освіти денної форми навчання підсумкова оцінка являє собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (60% підсумкової оцінки), і бала, отриманого у ході іспиту (40% підсумкової оцінки). Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумкова оцінка являє собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (50% підсумкової оцінки), і бала, отриманого у ході іспиту (50% підсумкової оцінки). Усі види роботи мають бути виконані позитивно.

При виконанні завдань здобувачі мають дотримуватися правил академічної доброчесності, яка полягає в недопустимості плагіату, компіляції (Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ) <https://bit.ly/3S6OrGt> У разі наявності плагіату здобувач отримує незадовільну оцінку і має виконати роботу повторно.

Здобувачі мають право отримати знання з окремих тем дисципліни шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про Perezарухування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та Perezарухування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3BG8kP9>.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко й у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, виконувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання, і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна робота	Семестровий контроль
Усне опитування	Письмове опитування	Тестовий контроль	Захист проектів у формі презентацій, захист фрагментів конспектів	Іспит
0,2	0,1	0,2	0,1	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Тестовий контроль	Контрольна робота	Іспит
0,3	0,2	0,5

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

з курсу «Соціальний захист та соціальне забезпечення»

1. Організація соціального забезпечення в системі сучасної державної політики.
2. Демократичні засади сучасної соціальної політики у галузі соціального забезпечення.
3. Соціальне забезпечення як пріоритетний напрямок соціальної політики.
4. Основні складові системи соціального забезпечення.
5. Комплексний характер організації соціального забезпечення. Державні, недержавні програми та проекти соціального забезпечення. Основні законодавчі норми організації соціального забезпечення.
6. Організаційні засади соціального забезпечення.
7. Системний характер соціального забезпечення.
8. Основні принципи системного підходу до соціального забезпечення.
9. Основні поняття організаційних моделей соціального забезпечення.
10. Принципи і функціональне призначення соціального забезпечення.
11. Взаємодія законодавчих і виконавчих органів у вирішенні організаційних питань соціального забезпечення.
12. Історичні етапи соціального забезпечення: благодійність добродійність державний захист.
13. Роль відділів соціального забезпечення(собезів) у період розбудови соціалізму.
14. Організація соціального забезпечення в сучасних умовах.
15. Структура органів соціального захисту населення України.
16. Політико-адміністративна структура системи соціального захисту.
17. Відомча структура соціального забезпечення клієнтів соціальної роботи.

18. Особливості соціального забезпечення на державному, регіональному, місцевому рівнях.
19. Роль трудових колективів і недержавних організацій у соціальному забезпеченні.
20. Структура і рівні соціального захисту населення України. Напрямки діяльності і зміст роботи Міністерства праці і соціальної політики.
21. Зміст роботи Міністерства з надзвичайних ситуацій та захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Комітету молодіжної політики, спорту і туризму.
22. Програми і зміст роботи з соціального забезпечення цільових груп дітей і молоді.
23. Пенсійне забезпечення. Субсидії як форма соціального забезпечення.
24. Регіональні органи соціального захисту населення.
25. Регіональна система органів соціального забезпечення.
26. Робота обласних управлінь соціального захисту населення.. Основні завдання і функції роботи.
27. Робота управління соціального захисту населення державних організацій.
28. Специфіка роботи установ, підприємств, організацій соціального захисту населення.
29. Правові засади організації установ з соціального обслуговування. Система роботи будинків-інтернатів.
30. Види інтернатних установ.
31. Цілі і завдання будинків-інтернатів різного профілю: пансіонатів для ветеранів війни та праці, будинків-інтернатів для громадян похилого віку та інвалідів, спеціальних будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, дитячих будинків-інтернатів.
32. Структура територіальних центрів з соціального обслуговування.
33. Види та форми діяльності у структурі територіального центру.
34. Зміст та результати роботи територіальних центрів.
35. Навчальні заклади різних рівнів акредитації системи соціального забезпечення.
36. Форми навчання: очна, заочна, дистанційна.
37. Види підприємств та виробничих майданчиків системи соціального забезпечення.
38. Діяльність недержавних організацій соціального забезпечення.
39. Організаційні умови створення професійних і благодійних організацій соціального забезпечення.
40. Історико-соціальні аспекти створення професійних і благодійних організацій.
41. Організаційна структура УТОС.
42. Сутність соціального забезпечення через релігійні, приватні організації та ООН.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Жуков В.І. Соціальна політика: світові тенденції та моделі, застосування в Україні. / Соціальна політика та менеджмент у соціальній роботі.- Під заг. Ред. І.Зверевої та Г.Лактіонової.- К.: Науковий світ, 2017.-С.8-23.
2. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник / Н. П. Мокрицька. - Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 536 с.
3. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. - Одеса, 2022. - 266 с
4. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос. – Умань : Візаві, 2021. – 175 с
5. Соціальний захист громадян : навчальний посібник / Л. Б. Баранник. – Вид. 2-ге, доповнене і перероблене. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. – 246 с.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи на межі тисячоліть: Монографія- К.: УДЦССМ, 2019 – 344с.// Соціальна робота. Книга І.

2. Інновації у соціальних службах. Навчально-методичний посібник.- К.: Пульсари, 2022.-С.138-143.

6. Про становище дітей в Україні: державна доповідь за підсумками 2021 року.- К.: Шкільний світ, 2021.-С. 139-154.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни). Пошук – Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, «Соціальний захист та соціальне забезпечення (Овод Ю. В.)». URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2519>

2. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.